

Metsähallitus Metsätalous Oy:n Ympäristöoppaan muutosloki 2026

Lukuohje: Jos kappaleeseen on tullut lisäyksiä, on lisätty teksti kirjoitettu asianmukaisella värillä (**musta** väri perustiedoille ja **sininen** menetelmäohjeelle). Tekstilisäykset on merkitty **punaisella** ja poistettut tekstin osat merkitty **yliviivauksella**.

Lisäksi oppaaseen on tehty jonkin verran tekstin stilisointeja, joita ei muutoslokissa luetella, elleivät ne ole selkeitä muutoksia ohjeisiin.

1.1.2.1 Pienvesikohteet

Muutos:

~~Luonnontilaisen lähteen taikka muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevan noron tai enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty (Vesilaki 587/2011). Vesilain vesiluontotyyppien luonnontilaisuus ja myös niiden suojelu koskee ensisijaisesti vesiuomaa, mutta oikeuspäätösten mukaan myös suojeltavaa uomaa ympäröivää reunakasvillisuutta. Vesilain mukaan puro määritellään vesistöksi, mutta noroa, ojaa tai lähdeettä ei.~~

Lisäys viimeiseen kappaleeseen:

Rajatulle alueelle ei saa jäädä hakkuutähteitä eikä muitakaan korjuujälkiä.

Vesiensuojelutoimenpiteitä, kuten ojien tukkimista, voidaan tarvittaessa tehdä.

Luontokohteeksi voidaan myös merkitä maisematasolla arvokkaiksi avainbiotoopeiksi tunnistetut, vesitaloudeltaan luonnontilaisten tai luonnontilaisten kaltaisten uomien puustoltaan kehittyvät lähiympäristöt. (**puron- ja noronvarsimetsä**). Näillä kehittyvillä kohteilla puustoinen suojavyöhyke rajataan maastonmuotojen sekä vallitsevan puuston mukaan 10–30 metriä leveäksi.

1.1.2.6 Lehdot, jalopuumetsiköt, tervaleppämetsät, rehevät lehtomaiset kankaat sekä arvokkaat haapa- ja jalopuuryhmät

Muutos:

Kuva nro. 10 on vaihdettu

1.1.2.8 Metsäpaloalueet

Metsähallitus

PL 80 (Opastinsilta 12)

FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000

kirjaamo@metsa.fi

www.metsa.fi

Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

[Päivämäärä]

→ koko alaluvun 1.1.2.8 teksti päivitetty kokonaisuudessaan uudestaan

TIETOLAATIKKO 2. RAAKKU

Lisäys:

Jos raakkujoki on ylittävä, rakennetaan ylityspaikkaan silta varmistaen, ettei ylityskohdassa ole esiintymää. Vesistön ylitys on sallittu vain urakanantajan/Metsähallituksen osoittamasta paikasta. Lisäksi huolehditaan, ettei synny vaellusestettä eikä kiintoaineita pääse vesistöön.

Muutos:

~~Raakun huomioon ottaminen metsätaloustoimenpiteissä ja muussa maankäytössä varmistetaan tallentamalla Metsähallitus Metsätalous Oy:n paikkatietojärjestelmään raakkuesiintymistä varoittavat huomiovyöhykkeet raakkuvesien ympärille. Raakkuesiintymän kohdalla suojavyöhyke on vähintään 45 metriä vesistön molemmin puolin. Muualla huomiovyöhykkeellä toimittaessa, suojavyöhykkeen rajaaminen tapahtuu yhteistyössä Luontopalvelujen kanssa.~~

→ Raakkuvesistön ympärille on merkitty 50 metrin levyinen huomiovyöhyke, joka toimii herätteenä raakun mahdollisesta esiintymisestä. Huomiovyöhykkeet on esipiirretty paikkatietojärjestelmään ja niitä päivitetään vuosittain Metsätalous Oy:n ja Luontopalvelujen asiantuntijoiden toimesta. Tunnetun raakkuesiintymän kohdalla perustetaan erillinen suojavyöhyke, vähintään 45 metriä vesistön molemmin puolin, jolle ei tehdä metsätaloustoimenpiteitä. Jos toimenpiteet kohdistuvat huomiovyöhykkeelle esiintymän ulkopuolella, suojavyöhykkeen rajausta tehdään yhteistyössä Luontopalvelujen kanssa. Huomiovyöhykkeen ja suojavyöhykkeen ulkopuolella toimitaan ympäristöoppaan ohjeiden mukaisesti. Tarkempi ohjeistus raakun huomioimiseen on Ympäristö- ja laatukäsikirjassa (Metsähallituksen sisäinen materiaali).

1.1.3.2 Petolinnut

Huuhkaja

Muutos:

1. Tunnetuilla pesäpaikoilla ei tehdä metsätalouden toimenpiteitä pesimäaikaan ~~1.3.–30.6.~~ → (eteläisessä Suomessa 1.3.–15.7. ja pohjoisessa Suomessa 1.3.–31.7.)

Muut petolinnut

Muutos:

Kanahaukan ja hiirihaukan tiedossa ~~olevien pesien~~ → **olevien asuttujen pesien** läheisyydessä (300 m) ei tehdä metsätaloustoimenpiteitä 15.3–31.7. Mehiläishaukan tiedossa ~~olevien pesien~~ → **olevien asuttujen pesien** läheisyydessä (300 m) ei tehdä metsätaloustoimenpiteitä ~~1.5.–31.8.~~ → **pesimäaikaan (eteläisessä Suomessa 15.4.–31.8. ja pohjoisessa Suomessa 1.5.–31.8.)**. Muiden tiedossa olevien asuttujen petolintujen pesien läheisyydessä (200 m) ei tehdä metsätaloustoimenpiteitä pesimäaikaan (keskimäärin huhtikuu–heinäkuu).

1.1.3.4 Muut huomioon otettavat lajit

Lisäys viimeiseen kappaleeseen:

Metsätalouden toimenpiteissä otetaan huomioon luonnonsuojelulain rauhoitettuja eläin- ja kasvilajeja koskevat säädökset. Rauhoitettujen lintujen tärkeimpänä pesimäaikana touko- kesäkuussa vältetään hakkuita erityisesti rehevillä ja lehtipuuvaltaisilla alueilla, rantametsissä ja korvissa. **Pesimäaikaisen toiminnan huomioimisesta metsien käsittelyssä annetaan vuoden 2026 aikana erillinen ohjeistus Metsähallituksen työntekijöille, sitä käsittelevän lakiproessin valmistuttua. Toimintatapa päivitetään myöhemmin 2027 vuoden ympäristöoppaaseen sitä koskevan lain ja MMM:n ohjeistuksen valmistuttua.**

1.1.4 Ekologiset yhteydet

Muutos:

~~Varttuneiden kuusi- ja koivuvaltaisten yhteysmetsien puuston käsittelyn tavoitteena on parantaa yhteyden toimivuutta esimerkiksi edistämällä lehtipuiden ja kuusten järeytymistä ja lisäämällä puuston kerroksellisuutta. Käsittelymenetelmänä voidaan käyttää eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatus- hakkuuta. Yhteysmetsän käsittelyssä säilytetään varjoisuus ja kostea pienilmasto (Metsänhoito-ohje luku 8.6). Säästöpuuta jätetään aina vähintään 20 m³ hehtaarille.~~

→ **Varttuneiden kuusi- ja koivuvaltaisten yhteysmetsien puuston käsittelyn tavoitteena on parantaa yhteyden toimivuutta ja elinvoimaisuutta pitkällä aikavälillä esimerkiksi edistämällä lehtipuiden ja kuusien järeytymistä, luomalla edellytyksiä alikasvoksen synnylle ja lisäämällä lahoppuuta. Käsittelymenetelmänä voidaan käyttää eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuta (Metsänhoito-ohje luku 8.6). Säästöpuuta jätetään aina vähintään 20 m³ hehtaarille.**

Varttuneita mäntyvaltaisia yhteysmetsiä kasvatetaan peitteisinä ja näin turvataan yhteyden toimivuus. Käsittelymenetelmänä voidaan käyttää väljennyshakkuuta tai eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuuta. Säästöpuuta jätetään aina vähintään 20 m³ hehtaarille.

1.2.3.2 Luonnontilaltaan selvästi muuttuneet pienvesielinympäristöt ja pienvesiä suuremmat vesistöt

Muutos:

~~Ojien, tekolampien, kanavien sekä muiden vastaa-vien keinotekkoisten vesialueiden varteen ei yleensä jätetä puustoista suojavyöhykettä.~~ → Jos purovesi virtaa kaivetussa uomassa alkuperäisen vanhan uoman sijaan, eikä vettä voi tähän vanhaan uomaan palauttaa, suojavyöhyke jätetään nykyisen virtausuoman varrelle.

Muutos ja lisäys:

10 metrin levyisellä vähimmäissuojavyöhykkeellä ei tehdä mitään metsänhoito- tai hakkuutoimenpiteitä. Jos suojavyöhyke rajataan leveämmäksi kuin 10 metriä, voi vähimmäisleveyden ylittävällä suojavyöhykkeen osalla käsitellä puustoa poimintahakkuin säilyttäen monipuolisesti erikokoista puustoa ja suosien erityisesti lehtipuita. Suojavyöhykkeeksi rajatulla alueella ei kuitenkaan tehdä maanmuokkausta, lannoitusta, ~~kantojen korjuuta~~, pensaskerroksen kasvillisuuden raivausta tai kemiallista torjuntaa. Vesiensuojelutoimenpiteitä, kuten ojien tukkimista, voidaan tarvittaessa tehdä.

Maisemallisista tai luonnonhoidollisista syistä voidaan suoja- vyöhykkeen käsittely (pääsääntöisesti pensaskerroksen tai pienikokoisen puuston raivaus) ulottaa pienvesiä suurempien vesistöjen (joet ja järvet) rannoilla vesirajaan saakka. Näitä kohteita ovat esimerkiksi virkistyskalastuspaikka, veneranta, uimapaikka sekä taukopaikan, erilaisten reittien ja joskus myös tienvarsien rantamaisemat. Myös rantatonteilla puustoa voidaan käsitellä vesirajaan saakka. Rantametsää ei kuitenkaan tule käsitellä lintujen pesimäaikana (eteläisessä Suomessa 15.4.–15.7. ja pohjoisessa Suomessa 1.5.–31.7.).

1.3.4 Purojen kunnostus

Lisäys:

Kunnostettu puro merkitään paikkatietoon luontokohteeksi (puron- ja noronvarsimetsät) ja sen rajaus tehdään kappaleen 1.1.2.1 Pienvesikohteet mukaan.

2.2. Riista

Muutos:

Hakkuissa ja raivaussahatöissä jätetään mahdollisuuksien mukaan 10–100 m²:n kokoisia suoja-alueita 1–3 kpl/ha → keskimäärin 3 kpl/ha, ellei niitä edellisissä käsittelyvaiheessa ole jätetty.

Muutos:

Hakkuissa ja raivaussahatöissä jätetään mahdollisuuksien mukaan 10–100 m²:n kokoisia suoja-alueita 1–3 kpl/ha ellei niitä edellisissä käsittelyvaiheessa ole jätetty.

[Päivämäärä]

Raivaamattomat säästöpuuryhmien alukset toimivat myös hyvinä suojatiheikköinä riistalle (ks. 4.1 Puunkorjuu ja 4.6 Raivaussahatyöt).

→ Säästöpuuryhmien lisäksi pyritään jättämään tavoitemäärä tiheikköjä (3 kpl/ha) aina, kun kohteella on riittävästi soveltuvaa alikasvosta. Karuilla kohteilla määrä voi olla pienempi ja säästöpuuryhmien alukset voidaan laskea mukaan tiheikköjen kokonaismäärään.

Muutos:

~~Mikäli kantoja korjataan, varvuston elpymistä joudutetaan jättämällä säästökantoja ryhmiin.~~

2.2.2.1 Metson soitimen hoito-ohjeet

Lisäys tekstiin:

Metso kuuluu monikäyttömetsien luonnonhoidon erityisen tärkeisiin lajeihin. Tästä syystä metson soidinalueiden hoidolla on erityisasema riistan elinympäristöjen hoidossa. Tavoitteena on säilyttää metsokannat valtion metsäalueilla metsätalouden ympäristönhoidon ja riistatalouden hoidon avulla elinvoimaisina ja metsästyskelpoisina. Poikkeaminen näistä hoito-ohjeista sovitaan tapauskohtaisesti alueellisen ympäristöasiantuntijan ja Eräpalveluiden asiantuntijan kanssa.

Soidinpaikan käsittelyohjeet

Muutos ja Lisäys:

- Hakkuissa ja raivaussahatöissä jätetään mahdollisuuksien mukaan 10–100 m²:n kokoisia suojatiheiköitä ~~1–3 kpl/ha~~ → keskimäärin 3 kpl/ha, ellei niitä edellisissä käsittelyvaiheessa ole jätetty. Säästöpuuryhmien lisäksi pyritään jättämään tavoitemäärä tiheikköjä (3 kpl/ha) aina, kun kohteella on riittävästi soveltuvaa alikasvosta. Karuilla kohteilla määrä voi olla pienempi ja säästöpuuryhmien alukset voidaan laskea mukaan tiheikköjen kokonaismäärään.

Muutos:

Kuva 37. Metsätalouden paikkatietojärjestelmän Metso-analyysityö- kalun avulla hahmotellaan soidinalueen koko ja puustoisuus.

- a) Soidinkeskus ja soidinpaikka 0–252 m. Uudistusalan koko korkeintaan 1 ha, ~~aukon keskileveys korkeintaan 500 m.~~ → ja sen keskileveys korkeintaan 50 m.

3. Jätehuolto ja öljyvahinkojen estäminen

Uusi tietolaatikko 7. lisätty

→ 7. VÄLITTÖMÄT TOIMENPITEET ÖLJYVAHINGON SATTUESSA

[Päivämäärä]

4.1.1.2 Elävä puu

Muutos ja lisäys:

c) ~~suuret, rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 40 cm:n haavat niiden esiintyessä havupuuvaltaisessa metsässä~~ → kaikki edellisen puusukupolven haavat sekä ne rinnankorkeusläpimitaltaan vähintään 40 cm:n haavat, jotka esiintyvät havupuuvaltaisessa metsässä.

d) kaikki kolopuut pesimäaikana

TIETOLAATIKKO 7. TEKOPÖKKELÖT → 8.

Muutos:

~~Pökkelöitä tehdään ensisijaisesti lehtipuista~~ → Pökkelöitä tehdään ensisijaisesti koivusta, mutta käsittelyalan ainoaa lehtipuuta ei kannata katkoa vaan jättää mieluummin kasvamaan. Pökkelöitä tehdään pääasiassa säästöpuuryhmiin tai muihin suojaisiin paikkoihin keskimäärin vähintään 2–5 kpl hehtaarille elävien säästöpuiden lisäksi.

Muutos:

TIETOLAATIKKO 8. POLTETTAVAT SÄÄSTÖPUURYHMÄT → 9.

4.1.3 Suojavyöhykkeiden huomioon ottaminen korjuussa

Muutos:

Suojavyöhykkeeksi rajatulla alueella ei kuitenkaan tehdä maanmuokkausta, lannoitusta, ~~kantojen korjuuta~~, pensaskerroksen kasvillisuuden raivausta tai kemiallista torjuntaa.

4.1.4 Uudistushakkuu

Muutos:

Mahdollisessa ennakoraivauksessa jätetyt suojatiheiköt säästetään hakkuussa. Ellei edellisissä käsittelyvaiheissa ole jätetty suojatiheiköitä, jätetään hakkuissa ja raivaussahatöissä mahdollisuuksien mukaan 10–100 m²:n kokoisia tiheiköitä ~~1–3 kpl/ha~~ → keskimäärin 3 kpl/ha. ~~Raivaamattomat säästöpuuryhmien aluset toimivat myös hyvinä suojatiheikköinä.~~ → Tavoitemäärä tiheikköjä (3 kpl/ha) jätetään aina, kun siihen on edellytyksiä. Karuilla kohteilla määrä voi olla pienempi ja säästöpuuryhmien aluset voidaan laskea mukaan tiheikköjen kokonaismäärään.

4.1.5 Kasvatushakkuut

Lisäys:

Jos edellisissä käsittelyvaiheissa ei ole jätetty tiheiköitä, säästöpuuryhmien lisäksi jätetään 10–100 m²:n kokoisia suoja- tiheiköitä keskimäärin 3 kpl/ha aina kun mahdollista.

Tavoitemäärä tiheikköjä (3 kpl/ha) jätetään aina, kun kohteella on soveltuvaa alikasvosta. Karuilla kohteilla määrä voi olla pienempi ja säästöpuuryhmien alukset voidaan laskea mukaan tiheikköjen kokonaismäärään.

TIETOLAATIKKO 9–RIISTANHOIDOLLINEN HARVENNUSHAKKUU → 10.

4.3 Kunnostusojitus

Muutos:

Kuormituksen vähentäminen on erityisen tärkeää niillä valuma-alueilla, joilla on vesienhoitosuunnitelmissa lueteltu vesimuodostumia, joiden ekologinen tila on hyvää huonompi tai on riski, että niiden ekologinen tila tulee heikentymään (ks. 2.1 Vesiensuojelu).

4.4 Tienrakennus

Lisäys:

Eroosion estämiseen ja vesien selkeyttämiseen liittyvät toimenpiteet kirjataan myös lomakkeelle. Maa-ainesten otossa noudatetaan maa-aineslupan ohjeita. Mikäli tienrakennuksen aikana havaitaan uusi kulttuuriperintökohde, työt keskeytetään ja otetaan yhteys alueelliseen ympäristöasiantuntijaan.

Muutos:

~~Metsätiet linjataan kantaville maapohjille, mikäli suinkin mahdollista. Purojen ja kosteiden notkojen ylityksiä on vältettävä. Tietä ei ole suositeltavaa sijoittaa lähelle vesistöä tai pohjavesialueelle. Myös lähteet kierretään riittävän kaukaa. Kotkanpesien lähellä teiden rakentaminen ratkaistaan tapauskohtaisesti Luontopalvelujen edustajan kanssa. Jos työn aikana havaitaan uusi kulttuuriperintökohde, työ keskeytetään ja otetaan yhteyttä alueen ympäristöasian- tuntijaan. Mikäli pohjavesialueelle tehdään uusi tie, voidaan tapauskohtaisesti pyytää lausunto alueelliselta ympäristö- viranomaiselta. Tien peruskorjauksesta vastaava lausunto tarvitaan I-luokan pohjavesialueella.~~

→Metsätiet linjataan ensisijaisesti kantaville maille. Virtavesien sekä kosteiden notkojen tai painanteiden ylityksiä vältetään. Luontokohteet pyritään aina turvaamaan kiertämällä ne riittävän kaukaa. Suurten petolintujen pesien läheisyydessä tienrakentaminen yhteissuunnitellaan Luontopalveluiden petolintuasiantuntijan kanssa.

Pohjavesialueilla sijoittuvien uusien teiden ja peruskorjauksien osalta pyydetään aina Lupa- ja valvontaviraston näkemys suunnitelmaan. Uusien teiden virtavesien ylityksien osalta pyydetään aina Lupa- ja valvontavirastosta lausunto siitä, tuleeko ylitykseen hakea Vesilain 3 luvun 2§:n mukaista lupaa vesitaloushankkeelle.

4.5 Lannoitus

→ koko luku 4.5 ja sen alaluvut on päivitetty kokonaisuudessaan.

4.6 Raivaussahatyöt

Muutos:

~~Raivaussahatöissä jätetään aina kun mahdollista säästö-puuryhmien lisäksi 10–100 m²:n kokoisia suojatiheiköitä 1–3 kpl/ha, mikäli niitä ei ole edellisissä käsittelyvaiheissa jätetty.~~

→ Raivaussahatöissä jätetään aina kun mahdollista säästöpuuryhmien lisäksi 10–100 m²:n kokoisia suojatiheiköitä keskimäärin 3 kpl/ha, mikäli niitä ei ole edellisissä käsittelyvaiheissa jätetty. Tavoitemäärä tiheikköjä (3 kpl/ha) jätetään aina, kun kohteella on riittävästi soveltuva alikasvosta. Karuilla kohteilla määrä voi olla pienempi ja säästöpuuryhmien alukset voidaan laskea mukaan tiheikköjen kokonaismäärään.

Muutos:

Suojatiheikkö koostuu eri latvuserroksen puista (puuston korkeus 1–5 m), jotka tulisi jättää runsasvarpuisiin maasto- kohtiin. Luontevia sijoituspaikkoja ovat suon ja kankaan vaihettumisvyöhykkeet, korvet, pienet soistumat, kallioiden laiteet ja muut reuna-alueet, ~~vesistöjen suojakaistat~~, ojan- varikorvet tai esim. kiviset vaikeasti uudistettavat metsän kohdat.